

Na potírání švarcsystému může stát doplatit

Author: Libor Klug | Published: 14.05.2012

O tom, že stát to tentokrát míní vážně, svědčí to, že na kontroly, resp. odhalování švarcsystému, tedy pracovníků, kteří pro zaměstnavatele pracují jako samostatní podnikatelé či živnostníci, a nikoli jako jeho zaměstnanci, úřady práce vyčleňují stále více inspektorů. Namísto loňských 306 inspektorů, kteří v terénu mají odhalovat nelegální pracovníky, jich je nyní už 660 a v budoucnu má tento počet stoupnout dokonce až na 750 inspektorů. Právě nedávno skončila jedna taková kontrolní akce, a to v lyžařských centrech - Státní úřad inspekce práce pro nelegální zaměstnávání na sezonní práce navrhl pokuty za 14,6 mil. Kč.

Větší výdělky - větší výdaje

Švarcsystém ve stavebnictví výrazně snižuje náklady, umožňuje platit jenom za perfektně odvedenou práci a najímat lidi na jednotlivé stavby. Příklad: stavební firma dostane zakázku na výstavbu bytového domu za patnáct měsíců. Firma se domluví s partou zedníků, že jim dá práci na tuto dobu - jak si to zařídí, bude jejich věc, ale do určeného termínu musí být vše hotovo a v řádné kvalitě.

Uvažování ve stylu „když omezíme švarcsystém, dostaneme více peněz do státního rozpočtu“ může vést k opačnému účinku. Stát na daních naopak vybere méně. Pracovníci, kteří pracují na stavbách i jinde na živnostenský list, si vydělají více peněz, než kdyby byli zaměstnání v klasickém pracovním poměru. Pak samozřejmě tito lidé, působící v rámci švarcsystému, mohou více utrácet za služby, zboží apod. Konkrétní příklad: nekoupí si oblečení například v tržnicích, u kterých je téměř jisté, že neodvádí státu žádné DPH, ale pořídí si značkové zboží ze specializovaného obchodu, jenž DPH platí. Na této dani stát tak vybere daleko více, než o co přichází tolerancí švarcsystému. A je známo, že DPH patří k daním, které se státu vybírají nejsnadněji.

Sestupná spirála

Představme si tu situaci, že státu se švarcsystém opravdu podaří razantně potlačit. V důsledku toho ovšem cena práce ve stavebnictví vzroste. To se promítne například do konečných cen nově postavených bytů. Ty podraží, zájemci je přestanou kupovat, developři jich budou stavět méně a stavbařům opět ubude práce.

Za využívání švarcsystému nově hrozí podnikatelům až deset milionů korun pokuty. To může být pro malé stavební firmy, které v současné době zápasí s každou korunou, likvidační! Navíc si myslím, že ve

stavebnictví se nejedná o klasický zaměstnavatelský poměr. Zedníci, lešenáři, betonáři a další pracovníci v tomto odvětví obvykle pracují na více stavbách. To je přece rozdílné od situace, kdy pracovník trvale pracuje u jednoho zaměstnavatele v rámci švarcsystému jenom proto, aby ten ušetřil na daních a odvody za zaměstnance.

Živnostník je flexibilnější

Švarcsystém umožňuje mimo jiné také větší flexibilitu pracovních sil. A to se netýká nyní jen stavebnictví, ale všech odvětví. V místech s vysokou nezaměstnaností pomůže lidem i krátkodobá práce. Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti u nás v současné době činí zhruba 6 000 korun měsíčně. Jestliže by však stavebnictví v důsledku omezení výstavby opustilo pouze deset tisíc pracovníků (což je hodně optimistický odhad), tak jim v případě, že budou brát nejnižší podporu jen pouhý jeden měsíc, bude třeba vyplatit 60 milionů korun na podporách. Za rok pak tato suma vzroste na 720 milionů korun. To není levná záležitost tím spíše, že různé sociální dávky (příspěvek na bydlení, přídavky na děti atd.) tyto náklady budou dále zvyšovat, a to nezanedbatelně. Už proto je potřeba zvážit, zdali příliš radikální potírání švarcsystému nepřinese víc škody než užitku. Jediným užitkem totiž v tomto případě podle mého názoru bude zjednodušení výběru daní a odvodů. Opět ona česká historka o dítěti a vaničce.

Autor je ředitelem stavebně-inženýrské společnosti SAWY Group.

Ilustrační foto: [István Benedek](#)

14.05.2012 08:00, Libor Klug